

## Beskrivelse

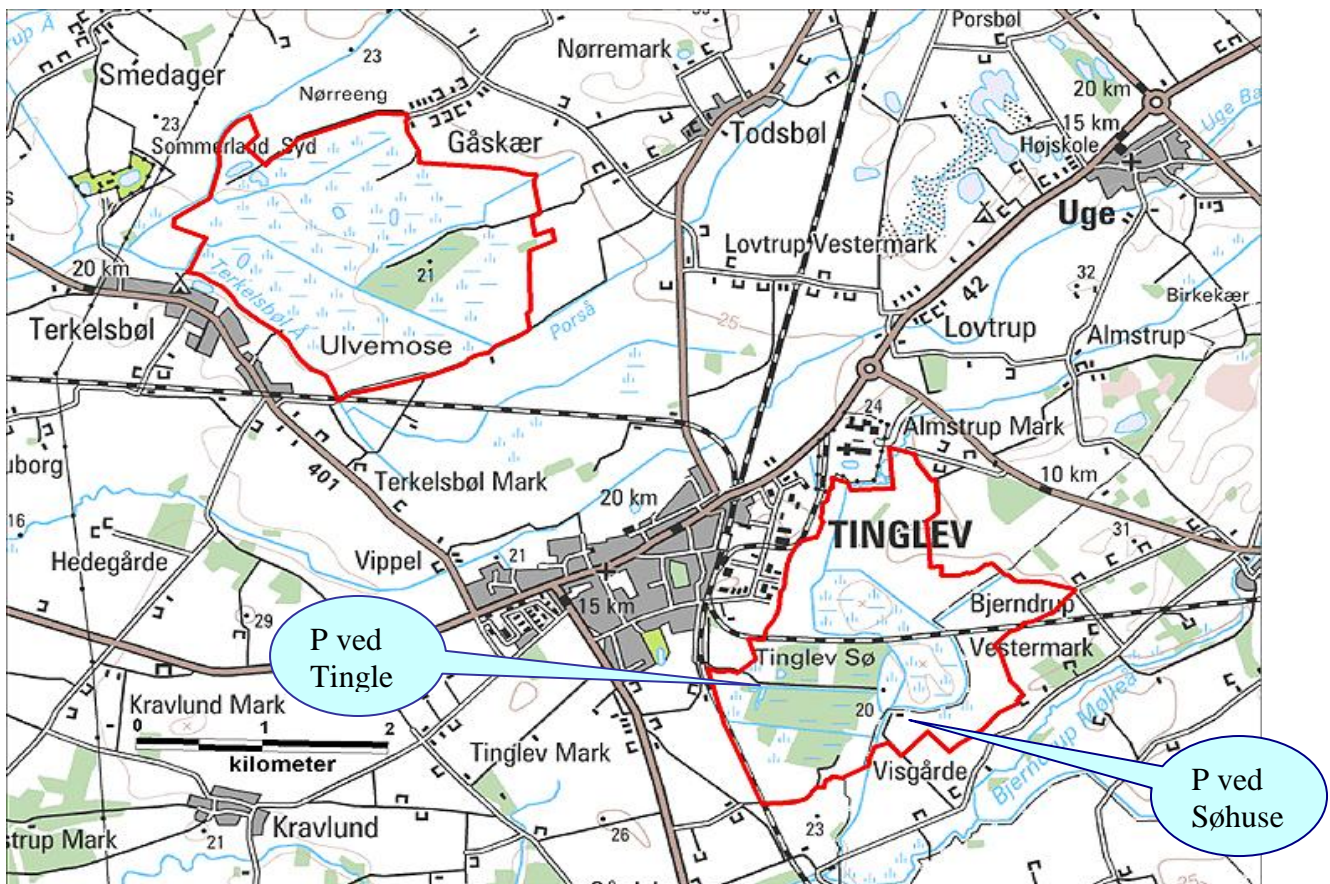
Tinglev Mose & Ulvemose er to geografisk adskilte områder, der tilsammen udgør EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 62.



I Tinglev Mose er der i 1967 foretaget en afvanding ved anlæg af grøfter, især i den sydlige del, og en grøft omkring hele mosen, hvorved den generelle grundvandstand blev sænket. Herefter er der sket en meget kraftig tilgroning med opvækst af birk og pil, der danner et tæt krat i den sydlige del af Tinglev Mose.

I 2003 er der i Tinglev Mose gennemført et naturgenopretningsprojekt med hævnning af vandstanden. Dette har ændret mosen totalt, så store dele er blevet meget mere fugtig. Man håber herved at kunne sætte opvækst af krat i stå. Vandstanden er blevet hævet med det formål at bevare mosen og de plante- og dyresamfund, som er tilknyttet moseområdet, bedst muligt. Samtidig reduceres udledning af fosfor og kvælstof til

Sønderåen og dermed Vadehavet. Ved at hæve sommervandstanden håber man, at tilgroningen med træer og buske stoppes. Samtidig håber man, at vandkvaliteten af det vand, der strømmer bort fra mosen, forbedres. I eftersommeren 2005 er vandstanden meget høj i mosen. Jeg fornemmer, at der er ved at ske henfald i birkekrattene flere steder. Så den udvikling, som man fra



projektets side håber, vil indtræffe, ser ud til at være godt i gang.

I mosens nordlige og østlige del - Nørresø og Søndersø - er der partier, der er mere åbne uden egentligt krat. På disse områder vokser der flere steder en forholdsvis sund rørskov. Ind imellem er der andre partier med en meget kraftig vegetation især af forskellige star-græsarter. I området er der en del opvækst af pil og birk, som vi håber reduceres noget efter vandstandshævningen i

mosen.

I Ulvemosen er der siden 1960 sket en eksplosiv opvækst af birk og pil, så der ikke findes åbne arealer i hele moseområdet. I området ligger der en del tørvegrave, som er omvokset af kratskov. Mosen fremstår i dag som et samlet kratområde med få omvoksede tørvegrave uden større åbne arealer. Dog er der i de centrale dele et heget område med kreaturgræsning.



### **Adgangsforhold**

Der er gode adgangsveje til Tinglev Mose. Der skiltes ved Bjerndrup og Bajstrup til mosen ad vejen Visgårde. I mosen er der en parkeringsplads Ved Søhuset.

Adgang fra. Herfra er der anlagt en afmærket sti gennem en del af arealet.

Endelig er der i Tinglev by skiltet til mosen. Her er der også en parkeringsplads og adgang til de mærkede stier.

Terkelsbøl Mose og Ulvemosen danne et sammenhængende område, der er meget vanskelig tilgængelig. Men fra østsiden ved Gåskær har lokale lodsejere adgangsveje ind i mosen. 3 forskellige markveje fører ind i mosen fra denne side. Endvidere

kan man ad en markvej komme frem til mosen fra Terkelsbøl. Markvejene kan benyttes til fods af besøgende.

Vejene fra Gåskær vedligeholdes delvis af lodsejerne. Vejen fra Terkelsbøl bliver ikke vedligeholdt.

### **Udnyttelse**

Moserne har indtil 1950'erne været anvendt til tørvegravning. I 1967 blev Tinglev Mose afvandet, hvorved der i randzonerne blev mulighed for at rykke dyrkning længere ud imod mosen.

Ulvemose har også været anvendt til tørvegravning frem til 1950'erne. En egentlig afvanding er der ikke fortaget af dette moseområde, men igennem randarealerne er gravet kanaler, så jorden kan dyrkes helt ind til mosen. I mosen er der flere åbne græsmarker, som i dag mest anvendt til afgræsning af kreaturer eller til slåning. Lavbundsarealerne op til mosen forsøges dyrket eller afgræsset.

I dag har moserne meget stor jagtinteresse for lodsejerne, man har her en meget god råbukkejagt. Der er anbragt jagttårne rundt omkring i terrænet.

De arealer, som Staten ejer i Tinglev Mose, udlejes til en lokal jagtforening. Jagtforeningen skal tåle færdsel på arealet af publikum, der bruger stisystemet i mosen.

### **Beskyttelse**

De største dele af de to moseområder er beskyttet og klassificeret som naturområde i henhold til naturbeskyttelseslovens §3.

Amtet betegner i regionplanen moserne som område af særlig landskabelig værdi. Engområderne i randzonerne er udpeget som jordbrugsområder med naturinteresser.

Området er registreret som EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 62 under navnet Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose.

#### Vigtige arter

Rørdrum

Rørhøg

Hedehøg

Trane

Blåhals

Rødrygget Tornskade